

■ Први овогодишњи ремонт багера на „Тамнава-Западном пољу“

Оснажена „четворка“ поново у раду

Садржај

05

из епс групе

Конференција о зеленој енергији
Западног Балкана
**Транзиција је реалност,
ЕПС наставља зелене пројекте**

10

актуелно

Радионица за
машинско одржавање Поља „Г“
Ужурбано пред најважнији део сезоне

11

Водоводни систем „Медошевац“
**Снабдевање
све стабилније**

12

репортажа

Железнички транспорт
**Испраћени у
заслужену пензију**

13

актуелно

Предавање о Пољу „Е“ на
Рударско-геолошком факултету
Ближе будућим инжењерима

14

У посети Столарско-шнајдерском
одељењу у „Металу“
Вредне руке занатлија

16

локални мозаик

Напредује изградња
регионалног центра „Каленић“
Формира се прва касета депоније

17

„Најдомаћин 2024“
**Пољопривредни
караван**

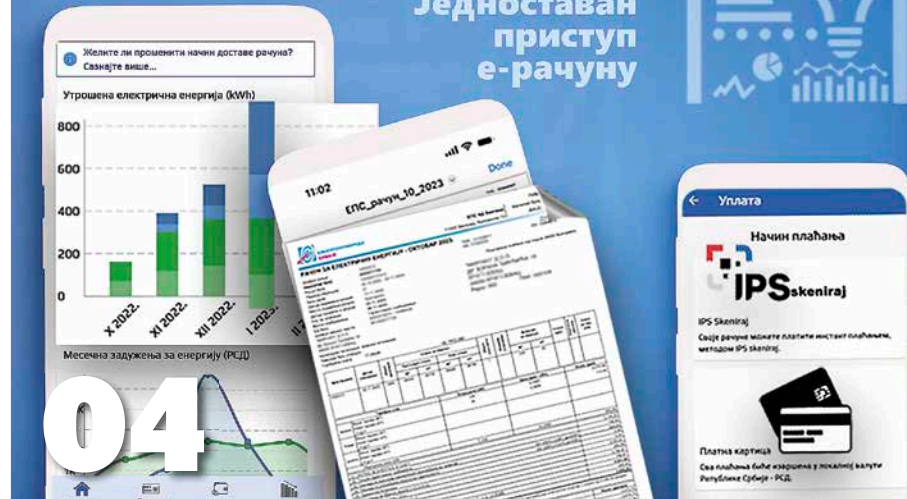
20

временлов

Илузија породице Прендић
**Живот је
рингшпил**

Увид у рачун

Једноставан
приступ
е-рачуну

Мобилна апликација „ЕПС Увид у рачун“ на услузи потрошачима

Наставак дигитализације

06

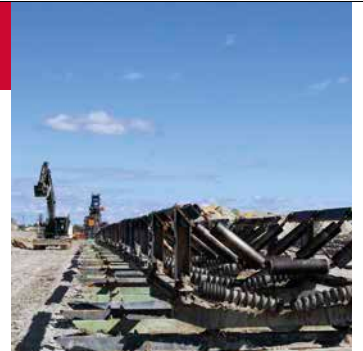
Први овогодишњи ремонт багера
на „Тамнава-Западном пољу“

**Оснажена
„четворка“
поново у раду**

08

Завршена реконструкција
одлагалишног дела
Седмог БТО система

**Упловили у
мирну луку**

импресум

ЕНЕРГИЈА
КОЛУБАРА

ИЗДАВАЧ: ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ АД, Балканска 13, Београд
ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО

В. Д. ГЕНЕРАЛНОГ ДИРЕКТОРА: Душан Живковић, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Тања Крстонијевић,
РУКОВОДИЛАЦ СЛУЖБЕ ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Наталија Живковић, ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Ана Павловић,
ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: Милош Павловић, УРЕДНИК ФОТОГРАФИЈЕ: Милан Цвијетић,
АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Карађорђева 37, 11550 Лазаревац, ТЕЛЕФОНИ: 011 735 5086, 735 5089, Е-МАИЛ: redakcija@rbkolubara.rs, WEB SITE: www.rbkolubara.rs,
НАСЛОВНА СТРАНА: Милан Цвијетић, ЛОГОТИП: Милош Павловић, ШТАМПА: Три „О“ д.о.о. Аранђеловац, ТИРАЖ: 3.500
Први број листа РБ „Колубара“, под називом „КОЛУБАРА“, изашао је из штампе 24. септембра 1960. године. Од 15. новембра 2017. носи назив „ЕПС ЕНЕРГИЈА КОЛУБАРА“

ЕПС поуздан партнер

„Електропривреда Србије“ је посвећена инвестицијама у градњу електрана које користе обновљиве изворе енергије

Акционарско друштво „Електропривреда Србије“ и компанија „Enlight K2-Wind“

потписали су уговоре за откуп електричне енергије и преузимање балансне одговорности у пробном и трајном раду из ветроелектране „Пупин“ за целокупну инсталсану снагу од 95,5 MW. Ово је други од укупно девет пројеката који су добили подстицај на првим аукцијама за тржишне премије које је спровело Министарство рударства и енергетике.

– Уговор за откуп електричне енергије са ветропарком „Пупин“ потписан је на 15 година, што је потврда да је ЕПС поуздан и пожељан партнер за инвеститоре у зелену енергију – рекао је Душан Живковић, в. д. генералног директора ЕПС-а. – Важно је што ће ЕПС по завршетку ветропарка

преузимати сву произведену електричну енергију, при чему је цена откупа и балансирања одређена тржишним принципима, што ће ЕПС-у омогућити додатни профит, али и додатну сигурност за наше грађане.

Живковић је нагласио да је „Електропривреда Србије“ посвећена инвестицијама у градњу електрана које користе обновљиве изворе енергије, као и да на овај начин јача свој производни портфолио и позицију на тржишту.

Потписан је и сет уговора за финализацију изградње ВЕ „Пупин“, а потписивању је присуствовала министарка

рударства и енергетике Дубравка Ћедовић Хандановић.

– Аукције су помогле да остваримо два битна циља на путу наше енергетске транзиције, а то су да имамо нове капацитете из обновљивих извора енергије и да произведена енергија буде по одрживим ценама – рекла је Ћедовић Хандановић. – Сва енергија из ветропарка „Пупин“ биће искоришћена за енергетски систем Србије, а снабдеваће око 40.000 домаћинстава. План је да за три године укупно у систему премије имамо 1.300 нових мегавата капацитета. У току ове године очекујемо покретање нових аукција и надамо се да

ће то бити капацитет од 400 мегавата и за соларне и за ветроелектране. Очекујемо да ЕПС свој први ветропарк добије почетком наредне године.

Министарка је нагласила да су у току преговори за 1 GW самобалансираних соларних електрана са конзорцијумом који предводи „Хундаи Инжињеринг“ и које ће по завршетку изградње бити у власништву државе. Према њеним речима, приоритет у инвестиционим плановима и најважнији енергетски пројекат је реверзибилна хидроелектрана „Бистрица“ која ће омогућити лакшу интеграцију зелене енергије на мрежу.

P. E.

■ Мобилна апликација „ЕПС Увид у рачун“ на услузи потрошачима

Наставак дигитализације

После портала „Електропривреда Србије“ пустила је у рад мобилну апликацију „ЕПС Увид у рачун“. Путем апликације, домаћинства и мали купци имају могућност да на мобилном телефону, на веома једноставан начин прате потрошњу електричне енергије, плате рачуне, провере месечна задужења и уплате три године уназад, као и да добију обавештења и уложе приговор.

Мобилна апликација „ЕПС Увид у рачун“ доступна је корисницима на платформама

iOS и Android и бесплатно се може преузети на Google Play и App Store продавницама.

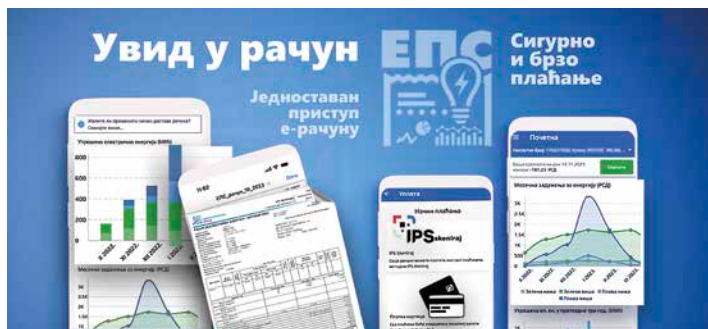
– Мобилна апликација је наставак процеса дигитализације

услуга „Електропривреде Србије“. То је важан корак у нашем настојању да олакшамо купцима како приступ рачуну, тако и плаћању. Истовремено, број

корисника нашег портала „Увид у рачун“ је у константном порасту. Тренутно имамо више од 380 хиљада корисника, што значи да грађани све више препознају бројне бенефите коришћења таквих услуга – рекао је Радован Станић, извршни директор за послове снабдевања у ЕПС-у.

Станић је подсетио и да свако ко се определи да рачун за електричну енергију добија електронским путем, уместо у папирној форми, већ од првог наредног рачуна остварује право на попуст од 50 динара.

P. E.

Транзиција је реалност, ЕПС наставља зелене пројекте

Србија мора да планира још више капацитета обновљивих извора енергије, али то не сме да буде на штрб сигурности система

Енергетска транзиција је реалност и суочавамо се са свим њеним изазовима. Значајан пројекат је „Горња Дрина“ који ЕПС ради заједно са Електропривредом Републике Српске и верујем да смо у прилици да смогнемо снаге и кроз сарадњу са електропривредама Републике Српске и Црне Горе превазиђемо потешкоће и изградимо тих 211 мегавата – рекао је Душан Живковић, в. д. генералног директора „Електропривреде Србије“, на конференцији „Како спровести одрживу транзицију у електроенергетском сектору Западног Балкана?“.

Живковић је истакао да су до сада урађене ревитализације хидроелектрана „Бајина Башта“, „Зворник“ и „Ђердап 1“ дале значајан допринос прошлогоднјој производњи електричне енергије из хидросектора са историјским бројкама. Он је нагласио да се припремају и ревитализације РХЕ „Бајина Башта“, Власинских ХЕ, „Бистрице“, „Ђердапа 2“ и ХЕ „Потпећ“.

– На енергетици је посебан задатак да помогне привреди да буде конкурентнија због изазова које доноси СВММ механизам –

рекао је Живковић. – Који су то путеви које можда баш ова генерација треба да препозна и буде достојна тренутка који живимо и настави путевима Теслиних идеја, па од Ђорђа Станојевића и његовог наслеђа с почетка прошлог века и да настави новим енергетским путевима у овом веку остављајући потомству ново наслеђе. Намеће се питање да ли је српска енергетика спремна за један храбар искорак у диверсификацији ресурса свесна да зависност од фосилних горива није дугорочно одрживо решење.

Уз јасну тежњу CO₂ неутралности до 2050. треба да будемо свесни и потенцијала сопствених зелених ресурса (вода, ветар, сунце).

Министарка рударства и енергетике Дубравка Ђедовић Хандановић истакла је да је једини постулат који енергетска, као и свака друга, транзиција мора да испуни јесте да буде одржива.

– Зато енергетску транзицију морамо добро да испланирамо водећи рачуна да нам се не десе грешке других земаља које су раније ушле у овај процес – рекла је Ђедовић Хандановић. – Србија мора да планира још више капацитета обновљивих извора енергије, али то не сме да буде на штрб сигурности нашег енергетског система. То радимо пре свега кроз планове за изградњу нових реверзибилних ХЕ које ће имати нове капацитете за складиштење енергије, а онда и кроз развијање нових пројеката ОИЕ који ће имати развијено своје батеријско складиште. Нећемо ићи на брзо и нерационално затварање производних капацитета из угља. То нисмо радили у прошлости, нећемо то радити ни у будућности.

P. E.

■ ЕПС потписао уговоре о преузимању енергије из две соларне електране

Додатна сигурност за систем

Акционарско друштво „Електропривреда Србије“ и компаније „B2 Nova Sun“ и „B2 Sunspot“ потписали су уговоре о откупу електричне енергије и преузимању балансне одговорности у пробном раду и трајном раду на 15 година за две соларне електране „B2 Nova Sun“ у Новој Црњи и „B2 Sunspot“ у Кикинди. То су прве соларне електране са којима ЕПС потписује ове уговоре на основу аукција које је спровело Министарство рударства и енергетике.

– Цена откупа и балансирања је одређена на тржишним принципима, а ова енергија даће додатну сигурност за рад нашег електроенергетског система и снабдевања грађана и привреде. – рекао је Давид Жарковић, извршни директор за

послове управљања електроенергетским портфељем у ЕПС АД. Са инвеститорима који су учествовали на аукцијама и другим независним произвођачима у Србији већ сада имамо више од једног гигавата инсталисаних капацитета из обновљивих извора и то чини више од десет одсто производних капацитета у Србији. Са нешто више од 30 одсто производње ЕПС-а из хидросектора, већ се убрзано приближавамо производњи од 50 одсто из ОИЕ.

Милош Костић, директор компанија „B2 Nova Sun“ и „B2 Sunspot“, истакао је да обе електране имају добијене грађевинске дозволе и потписане уговоре за изградњу по принципу „кључ у руке“, са компанијом МТ-КОМЕХ, а за обе електране је купљена сва потребна опрема и радови су у току.

– Обе електране биће спремне за тестирање у мају – рекао је Костић. – Укупна годишња производња ове две соларне електране биће 25.000 мегават-сати. На овај начин настављамо инвестициона улагања, јер смо прошле године пустили у рад соларну електрану „Деласол“ у Лапову, снаге око десет мегавата.

P. E.

Оснажена „четворка“ поново у раду

„Глодар 4“ и ове године је први багер са угљених линија на којем је урађена инвестициона оправка. Увелико трају припремни радови за велики мајски ремонт осталих багера на угљу

Након успешно завршеног ремонта роторни багер „глодар 4“, крајем марта, наставио је рад на старој позицији на Другој угљеној линији копа „Тамнава-Западно поље“.

Тако је и ове године испоштована пракса да један багер са угљених линија инвестициону оправку заврши пре осталих, да би могао да у жељу ремонтне сезоне преузме главни терет производње. И ове године је то „четворка“, која је сређена и враћена у систем, док остали угљени багери у инвестициону оправку улазе у мају.

– Према овогодишњем плану ремонта, „глодар 4“ је на ред долазио средином априла. Међутим, крајем фебруара смо имали зарушавање косине радне етаже, услед чега је дошло до оштећења редуктора копања на багеру, па смо застој који би трајао око четири-пет дана преиначили и, у договору са запосленима „Метала“, у инвестициону оправку ушли нешто раније – појаснио је руководилац погона „Тамнава-Западно поље“

Горан Томић и додао да је багер у претходном периоду радио у прилично неповољним условима.

■ Припреме за мај

„Глодар 4“ ради са најтежим материјалом на „Западном пољу“, пуним заводњених пескова и лоших прослојака, и где има најмање угља. Зато се његови делови и елементи значајно више хабају и троше између ремонта. Ипак, рудари оцењују да је инвестициона оправка и овај пут урађена темељно и квалитетно. Багер се вратио на

своју позицију и док буду трајали остали ремонти он ће наставити ископавање међуслојне јаловине и прослојака.

Од 10. маја до 5. јуна планирано је стајање свих осталих багера који раде на угљу – „глодара 1“, „глодара 5“ и „ведричара“, како би била урађена њихова годишња инвестициона оправка, као и све неопходне реконструкције трака и транспортера.

– Реч је о обимном и комплексном послу. На багеру „ведричару“ очекује нас највећи обим интервенција, али трудићемо се да на време завршимо радове на „глодару 1“ и „глодару 5“ како бисмо након инвестиционе оправке успели да задржимо производњу на планираном нивоу. У овом периоду до ремонта завршавамо одређене технолошке операције, уклапајући их уз одвијање редовне производње, како бисмо максимално растеретили обим послова у мају. Машинска служба и Служба припремних радова носе највећи терет током трајања инвестиционих оправки. Тежак период је пред нама – изјавио је Томић, напомињући да ће на радове све више утицати смањено бројно стање запослених услед одлазака старијих радника у пензију и напуштања радних места од стране млађих радника због тешких услова рада на копу.

■ Све урађено како треба

Тридесетогодишњи рударски инжењер Марко Лазић један је од ентузијаста на копу „Тамнава-Западно поље“ који последњих пет година посвећено ради као шеф смене.

Израда трасе за померање погонске станице

Радници Д смене

Поред послова организовања и вођења сменских активности на копу, бави се и писањем научно-истраживачких радова које објављује на домаћим и међународним конференцијама. Живећи на 15 километара од копа, у убском селу Стубленица, у рударству се обрео очекивано, као трећа генерација рудара.

Како нам је Лазић потврдио, након успешно завршеног ремонта, „глодар 4“ је наставио да ради на позицији на којој је био пре инвестиционе оправке, у зони сучељавања слојева песка и угља, по својој конфигурацији незгодној за откопавање.

– Данас је специфична ситуација да су сви багери који раде на угљу постављени тако да копају само угаљ, а не и јаловину, због извођења радова на транспортеру линије за међуслојну јаловину. Да би сви багери могли да раде истовремено битно је да се прате и ускладе капацитети. Следеће недеље је планиран продужетак угљеног транспортера СУ4, а багери ће бити позиционирани тако да раде на међуслојној јаловини, сем прве угљене линије, која због своје повезаности са овим транспортером мора проћи кроз мини-реконструкцију – појаснио је Лазић,

подсећајући да кроз угљени блок пролазе прослојци који морају да се одвоје, па багери морају селективно да раде.

О томе у каквом је стању „четворка“ питали смо првог човека овог багера, багеристу Сашу Грмушу, који на овом копу ради пуних 18 година.

– Ево, седам дана је тачно како ради након повратка из инвестиционе оправке и могу рећи да је стање задовољавајуће. Ремонтне активности су обухватале чишћење, преглед, задизање и контролу куглбана, поправку редуктора копања, радове на кружној стази багера, замену папуча, колица, осовиница, осигурача... Све је урађено како треба – поручио је багериста Грмуша.

Како додаје, багер ради на позицији на којој има доста воде, па он као багериста своје искуство стално надограђује новим сазнањима. Да се на копу учи сваког дана слаже се и рударски пословођа Прве и Друге угљене линије Небојша Ђорђевић који десет година ради на овом копу. Багер пуном паром ради на корекцији за померање трачног транспортера М1, а након тога ће засећи висински блок и освајаће трасу за неке будуће продужетке овог система.

– произвести што већу количину угља, што бољег квалитета.

– Пре свега се старамо да багери који копају угаљ несметано раде тако што им задајемо капацитете и резове, а на основу постојећих услова, дефинишемо техничке параметре копања у хоризонталној расподели резова у откопном блоку. Немају сви резови исту калоријску вредност, па ми на основу нашег опажања и договора одређујемо шта се кад копа како би угаљ оптималног капацитета и квалитета стигао на Дробилану у задатим нормама које се од нас очекују – истакао је Јевтић додајући да им у раду помаже и софтвер на који су повезане све угљене линије у оквиру система за хомогенизацију.

Како Марко и Милош истичу, императив њиховог посла јесте максимална производња угља у смени уз оптималан квалитет. Пошто на крају сваке смене стижу резултати производње, а да би било занимљивије свима, често их пореде па се јављају и интерна такмичења између смена. Како смо незванично сазнали резултати су показали да је смена Д којом они управљају тренутно најуспешнија.

М. Павловић

Припрема – пола посла

Да је на копу увек динамично и да увек има посла преко главе уверила нас је и гужва код погонске станице транспортера У2 Прве угљене линије, где су се увелико обављале припреме за планирану реконструкцију система. Ту смо затекли још једног Марка Лазића, такође рударског инжењера, али родом из села Бргуле. – Управо булдожером ублажавамо нагиб тла и израђујемо трасу за померање погонске станице У2 и два повратна бубња које ћемо радити ускоро. Циљ нам је да по завршетку ремонта на свим угљеним линијама производња крене по уобичајеном плану – навео је Лазић.

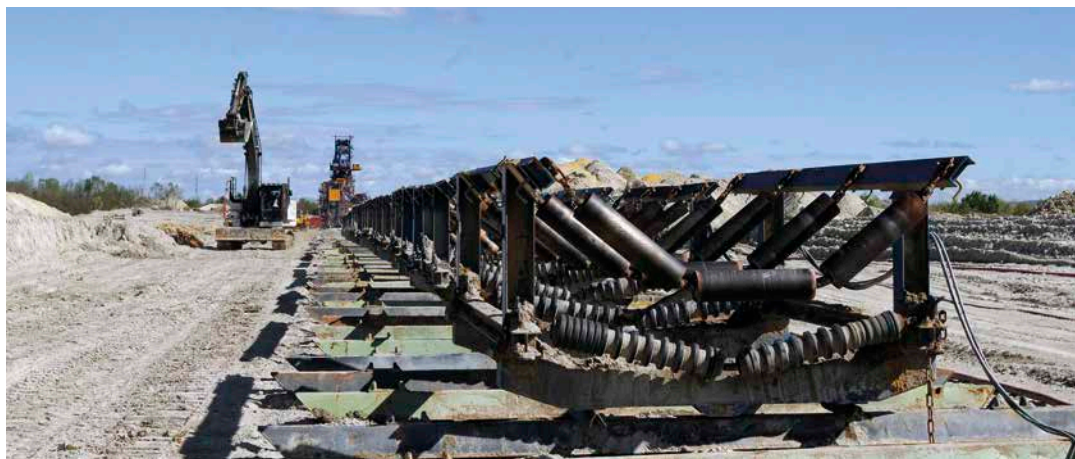
Што више доброг угља

Рад у руднику је често непредвидив, па рударски инжењери морају да се помуче да пронађу најбоља решења у датом тренутку. Многобројне ситуације на копу, разне рударске проблематике, Марко Лазић је представио и анализирао у својим научним радовима. Да је тимски рад неопходан за добро функционисање система у целисти потврђује и његова одлична сарадња са Милошем Јевтићем, сменским инжењером и координатором за квалитет угља. Како су нам објаснили, Марко се више бави технологијом копања, а Милош квалитетом лигнита, али њихов заједнички циљ је исти

Одличан први квартал

Коп „Тамнава-Западно поље“ за прва три месеца рада успешно је испунио планирану производњу, и то за два одсто више од плана производње угља и за четири одсто више од плана за производњу откритке. Ископано је 3.162.922 тоне лигнита и 8.098.055 кубика јаловинских маса.

Како наводи Томић, планови нису били мали, али максималним залагањем свих запослених постигнути су и захваљујући повољним временским условима и благој зими, али и бројним припремним активностима.

Бојан Мирковић

Упловили у мирну луку

Низ сложених технолошких поступака обезбедио је смештајни простор „одлагачу О1“ и отворио простор за депоновање јаловине током наредних неколико година. Планирани застој у раду система искоришћен и за бројне сервисе опреме

само краћи продужеци, како би одложни транспортер 1.4 достигао дужину од 1.200 метара – појаснио је за наш лист Бојан Мирковић, шеф Седмог БТО система.

■ Прилика и за сервис машина

Да би се дошло до циља реконструкције – да се са 150. дође на 175. нивелету одакле ће одлагач кипати, висински и дубински до 200. нивелете завршне косине етажа на унутрашњем одлагалишту Поља „Е“, биле су ангажоване све службе – рударска, машинска и електро.

– Њихово залагање је за сваку похвалу, јер су били задужени за веома сложене послове. Самој реконструкцији

претходила је израда трасе, а било је потребно препаковати 200 чланака, при чему се сваки носио понаособ. Посебно захтеван задатак био је ношење великих комада шлинге, спаковане траке. На овај потез смо се одлучили јер смо санке овога пута искористили за пребацивање кабла – објашњава Мирковић и додаје да су велики допринос дале и колеге из „Помоћне механизације“, без чијих машина овакав посао није било могуће урадити.

Како наводи Мирковић, на страни система на којој копа „глодар 2 – велики“ урађено је радијално померање ка висинском блоку од 120 метара. Пошто се на копу сваки застој користи за додатно сервисирање, „Метал“ је добио око 15 дана

да се позабави овим багером. У сличне сврхе искоришћен је још један застој током године, па је машина погонски доведена у одлично стање и неће јој бити потребан годишњи ремонт.

Горан Станић, машински пословођа система, истиче да су током реконструкције најобимнији послови рађени на страни одлагача и његових везних транспортера. Само једна станица није померена у односу на стари положај, све остале су транспортоване на платформи. Олакшавајућа околност била је то што су оне ношене трасама којима су већ паковани понтони, па је овај транспорт био лакши део реконструкције.

– На станицама су рађени и мањи сервиси, рецимо, замењена су два повратна бубња због

Након рекордно брзо завршене реконструкције одлагалишног дела система, Седми БТО систем кренуо је у формирање завршне косине Поља „Е“. Посао сада иде осетно лакше, кажу рудари, јер је та технолошка интервенција обезбедила смештајни простор „одлагачу О1“, и за неко време решила питање депоновања јаловине.

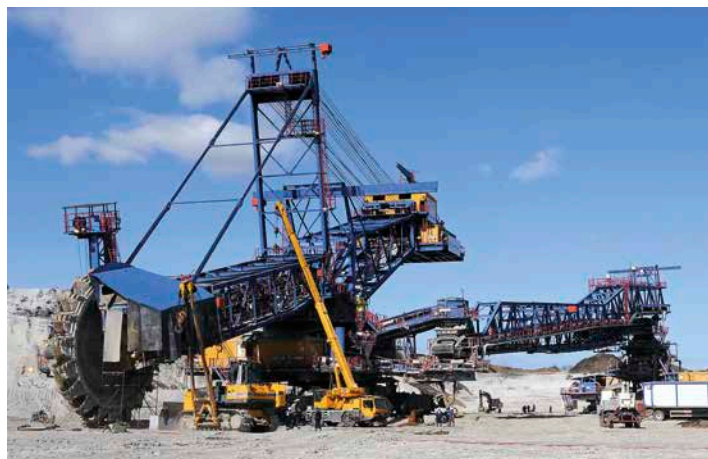
– План развоја одлагалишта је да се ураде радијална померања ка волујачкој страни тј. ка Вреоцима, где је процењено да имамо од око 50 до 60 милиона кубика смештајног простора. То значи да ћемо један дужи временски период, четири или пет година, бити мирни без нових реконструкција. Биће довољни

гуме на плашту. Заменили смо и више од 200 ролни, заједно са колегама из машинске радионице за одржавање трачних транспортера на челу са Срђаном Недељковићем, са којим имамо изузетно добру сарадњу. Максимално су искоришћени и време и машине, није било празног хода. Колеге из машинске радионице су углавном преносиле чланке, мењали бубњеве и радили сервисе, док смо ми са система мењали ролне, које на овом систему теже од 80 до 100 килограма. Ипак, знамо да што више урадимо док систем стоји, имамо мање посла када је систем у раду – закључује Станић.

О интервенцијама на „глодару 2 – великом“ говорио је и Ненад Ђорђевић, машински инжењер Седмог БТО система.

– Урађен је мало већи сервис, главни акценат је био на транспорту. Сређени су гусенични ланци и остали сегменти, папуче и сви елементи погонских точкова редуктора који имају проблем са цурењем уља. Наравно, на багеру су замењене ролне и опрема која се

највише хаба као што су брисачи, гумени елементи и облога у пресипима. На радном тачку преконтролисани су лежајеви, бубањ и замењене похабане кашике – каже Ђорђевић.

■ Измештено око десет километара кабла

Можда највећи терет ове реконструкције понели су запослени Електрослужбе који су изместили укупно око десет километара кабла. На првом месту, око шест километара високонапонског кабла из

трафостанице „Зеоке 4“ извађено је са траса, па потом, уз помоћ санки, распоређено на контра страну старим, такозваним бановским путем, који су користили запослени на Волујку. Сада ће тај пут бити главна траса за улазак у коп са те стране, ка одлагалишту Седмог БТО система и даље ка системима.

– Измештено је и око два километра оптичког кабла дуж система. Њега смо са посебном пажњом намотавали у круг и тако паковали на санке.

Логистика је била више него добра – истиче Стевица Милић, електропословођа система, уз напомену да у укупном збиру каблова, који су им прошли кроз руке иде и замена комплетног кабла на одлагачу, који сада износи око 2.200 метара.

Застој система искоришћен је такође и да на „глодару 2 – великом“ буду урађене кабловске стазе, да се сервисирају електроормари и замене каблови на редуктору радног тачка, док су на „одлагачу 01“ сервисирани ормари.

Миленко Радовановић, главни пословођа Седмог БТО система, рекао нам је да је на рекордно брзо изведену реконструкцију утицало неколико чинилаца – добра организација, довољан број механизације, повољни временски услови и предани радници.

– Овде људи раде веома тешке физичке послове и не жале се, али неке ствари је без машина много тешко извести. Ипак, и када их немамо, организујемо се, поделимо посао и опет га завршимо на време – тврди Радовановић.

Д. Весковић

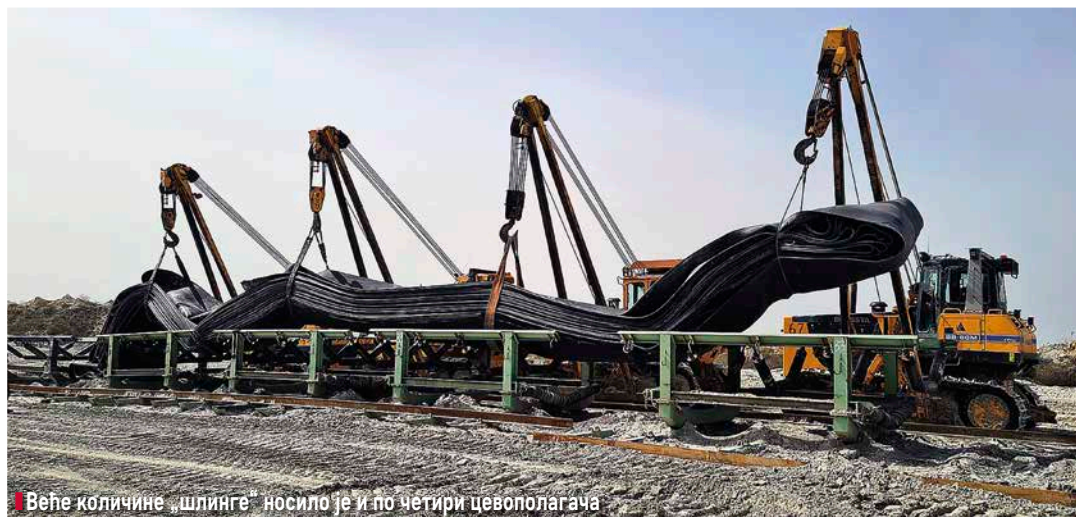
Током реконструкције одлагалишног дела Седмог БТО система велику улогу су одиграле машине „Помоћне механизације“. Бојан Мирковић, шеф овог система за наш лист је испричао да је у време реконструкције, уз велику подршку управе копа, у једном моменту све врвело од запослених и возила „Помоћне“, толики је био обим радова, комплексност опреме и тежина траке.

За разлику од претходне велике реконструкције овог система када су за пренос траке коришћене санке, сада то није био случај, јер су оне биле потребније за већи посао откопавања, скупљања и развлачења каблова.

– Траку смо морали да сечемо и слажемо у комаде од по 750 метара до 500 метара шлинге, сложене траке, а затим преносимо цевополагачима. Веће количине шлинге носила су по четири цевополагача, што уопште није једноставно. Није била нека велика удаљеност транспорта, до 300 метара, али је било проблематично због саме тежине гуме, 700 метара

■ У слици и речи

Мајстор је знање и звање

■ Веће количине „шлинге“ носило је и по четири цевополагача

је око 70 тона. Машине су се намучиле око набацавања на чланке, али смо и то успели да урадимо. Нисмо до сада носили толике количине шлинге, а посао је додатно компликовало и то што је носивост материјала била мало лошија – прича Мирковић,

посебно напомињући да овај посао само права мајсторска рука може да уради.

Највећи терет су изнели руковаоци цевополагача.

– Увек је један од најискуснијих ишао први, остали су пратили шта он уради. Било је потребно

потпуно синхронизовати четири машине, али у питању су искусни мајстори којима је ово четврта реконструкција на овом систему. И доказали су по ко зна који пут да је мајстор знање и звање – истакао је Мирковић.

Д. В.

Ужурбано пред најважнији део сезоне

У жеку су послови којима се припрема терен за мајске инвестиционе оправке. Осетан недостатак младих мајстора који би у будућности преузели терет посла

У ишчекивању почетка мајског годишњег ремонта на машинама и опреми са угљених система на тамнавским коповима запослени у машинској радионици Поља „Г“ увелико припремају неопходне резервне делове.

С обзиром да лигнит са оба тамнавска копа мора да прође кроз Постројење за припрему угља, пракса је да на угљеним системима велико годишње ремонтовање опреме траје у периоду инвестиционе оправке на Дробилани. Ремонт тамнавске „жиле куцавице“ обично траје од 20 до 25 дана, некада и краће, јер је рок често условљен потребама за електричном енергијом.

Ове године роторни багер „глодар 2“ који копа угљем на Пољу „Г“ зауставиће производњу око 20. априла јер радови на њему изискују више времена него обично. О томе како се машинци из радионице припремају за почетак ремонта и шта је све њихов задатак разговарали смо са Гораном Тодоровићем, управником машинског одржавања Поља „Г“.

– Због значаја који „глодар 2“ има за квалитет и квантитет угља на тамнавским коповима и због битних радова на њему, ремонт ће почети пре званичног почетка инвестиционе оправке на угљу како бисмо све послове завршили до планираног краја радова. На „двојци“ је уочено да је подливка испод куглбана кружног кретања почела да пуца, што је био сигнал за ранији почетак послова – објаснио је Тодоровић и додао да њихове припреме за успешне ремонте почињу и шест месеци пре почетка радова.

У склопу њих веома је важно квалитетно припремити јавне набавке и потребну техничку документацију како би се обезбедили и оспособили сви потребни резервни делови. Неке врсте делова се припремају у машинским радионицама Поља „Г“ и „Метала“. На пример, у коповској машинској радионици се брину о редукторима радног точка који се користе на багерима. Два резервна редуктора се унапред

сервисирају и током ремонта се само замене, што скраћује дужину трајања радова. Осим редуктора, у овој радионици припремају и гумену траку која се у жеку послова отвори, исече, убаца и ради се вулканизација.

– Регенерацију кашика, папуча транспорта и све остало што можемо припремимо унапред, али има послова које не можемо да урадимо раније јер смо условљени количином резервних делова, с обзиром на то да се статички делови не држе у већим количинама у магацину. Ранијих година смо тешко набављали лежачеве и заптивне елементе, сада је то решено. Средином априла заказано је отварање тендера за набавку подливке, надамо се да ће и то бити завршено по убрзаном поступку, како бисмо могли да је уградимо на време. Резервна варијанта постоји, имамо једну од прошле године, али због значаја справе најбоље би било да на време стигне нови део – појаснио је управник Тодоровић.

Управник машинског одржавања Поља „Г“, истиче да се, упркос недостатку варилаца, вулканизера, металостругара и ВК мајстора, ослањају на младе људе који су ангажовани током прошле године.

– Без њиховог учешћа процес рада био би скоро немогућ и велика нам је жеља да се њихов статус адекватно регулише – рекао је управник.

И запослени у радионици за машинско одржавање кажу да су послови везани за

припрему делова свакодневни и за њих трају током целе године.

Пословођа групе за редукторе Александар Петковић, као и Златибор Мојсић, бравар, и Милета Милошевић, руководилац Одељења за трачне транспортере, једногласно кажу да је половина запослених у радионици пред пензијом. Већина је старијих радника који су мајсторски потковани, али физички и здравствено недовољно спремни да носе тежак терет посла. Зато је посебно важно да се млађе колеге обуче. Да би млад мајстор самостално почео да ради потребно је четири до пет година обуке и његова заинтересованост да постане добар у свом послу.

М. Димитријевић

Дуално образовање

Тодоровић се похвалио чињеницом да ће у машинској радионици Поља „Г“ ове године почети реализација дуалног образовања за ученике Техничке школе из Лајковца. Крајем априла почеће лиценцирање радника који ће заједно са професорима водити осмочасовну наставу три дана недељно за занимања варилац и бравар.

– Договорено је да на обуку долази десет ученика, а очекујем да ћемо ускоро проширити листу занимања и младим људима омогућити и део практичног рада – рекао је Тодоровић.

У оквиру „Помоћне механизације“ почиње са радом измештено постројење за прераду воде ПРО 55, што ће капацитете повећати за додатних 15 литара воде у секунди

Очекује се да постројење за прераду воде у Барошевцу ПРО 55, које је део водоводног система „Медошевац“, почетком маја и званично почне са радом на својој новој локацији у кругу „Помоћне механизације“.

– То ће нам омогућити да лето дочекамо са већим капацитетом и са што мање искључења за потрошаче са подручја села Мали Црљени и Рудовци. Капацитет постројења је 15 литара воде у секунди и његово покретање значајно ће побољшати снабдевање у овом делу наше општине – каже Биљана Дамњановић, руководилац хемијске припреме воде на водоводу „Медошевац“.

Наша саговорница подсећа да је постројење са претходне локације морало бити измештено због појаве клизишта на завршној косини Поља „Е“.

Снабдевање све стабилније

– Новоизграђено постројење налази се у кругу „Помоћне“ због близине цевовода питке воде, захваљујући коме ће притисак бити појачан. У последње време рестрикције су за потрошаче из Рудоваца биле честе, посебно у овом периоду док смо у пробном раду. Било је неопходно да један од бунара привремено преусмеримо за потребе тог процеса, што значи да воду из њега не можемо испоручивати потрошачима све док се не ураде потребне анализе и не провери квалитет – објашњава Биљана Дамњановић.

Запослени из водовода моле све потрошаче за стрпљење, јер је пробни рад процес који траје неколико дана. Након тога се ради узорковање воде, како би се обавиле физичко-хемијске и микробиолошке анализе на основу којих се добија стручно мишљење од овлашћене установе и одобрење за пуштање постројења у постојећу дистрибутивну мрежу.

– Водоснабдевање овог система је иначе континуирано и стабилно, сем у случају прекида напајања електричном

енергијом. Ипак, то због близине копова и индустријског напајања није редак случај. Сваки прекид рада бунара захтева испирање у трајању од бар пола сата, а затим и слање у дистрибутивни цевовод. Надамо се да потрошачи имају разумевања, јер увек радимо све што је у нашој моћи да се што пре успостави нормалан ток снабдевања водом – рекла нам је наша саговорница наглашавајући да је нерационална потрошња и даље присутна.

Иначе, водовод „Медошевац“ пијаћом водом снабдева источни део огранка Рударски басен „Колубара“ и шест месних заједница у овом делу лазаревачке општине, а дневно испоручи од 4.000 до 4.500 кубних метара воде.

Водовод се састоји од два независна система – „Медошевац“, који снабдева подручје од овог села до места Рудовци, укључујући и објекте „Колубаре“, и „Јунковац“, који снабдева истоимено село и рударско насеље Вољујак. Оба имају по пет постројења

за прераду воде и 15 дубоко бушених бунара. Укупна дужина примарне и секундарне мреже је око 45 километара.

– Током 2023. године за потребе водоснабдевања избушена су два нова бунара на изворишту „Медошевац“, који ће додатно повећати капацитет свих постројења овог водоводног система. Пре него што уђу у систем, они морају проћи мониторинг квалитета воде, што подразумева праћење у сва четири годишња доба. То значи да ћемо током године која је пред нама радити редовне анализе да бисмо сасвим проверену воду пустили потрошачима – рекла је Дамњановићева.

Т. Крупниковић

Јунковац и Вољујак

Када је реч о водоводном систему „Јунковац“, он ради без рестрикција јер је бунар који је ископан пре две године прошао све анализе и пуштен је у рад. Тиме је питање водоснабдевања села Јунковац и насеља Вољујак за сада решено.

■ Постројење за прераду воде у Барошевцу

Испраћени у заслужену пензију

Одлазак осамнаест радника који су услов за пензионисање стекли током прошле и почетком ове године и те како ће се осетити у малом погону „Прераде“, познатом по колегијалности и заједништву

Средином марта у Лазаревцу је организована пригодна свечаност поводом одласка у пензију осамнаест радника Железничког транспорта „Прераде“.

Поред радника овог погона, свечаном испраћају присуствовали су и старији пензионери, колеге из других делова „Колубаре“, као и представници руководства и синдиката „Прераде“.

У пријатној атмосфери ресторана „Амадео“, запосленима који су међусобно делећи другарство и колегијалност, у овај погон уткали много рада, труда и одрицања, уручени су и пригодни поклони. Колеге и гости потрудили су се да се будући пензионери с радношћу сећају овог тренутка, важног у животу сваког радника.

Чуле су се, како то обично у оваквим приликама и бива, речи захвалности и отворени позив да увек, када то пожелете, сврате у свој погон.

Пословођа Радиша Синђелић, један од организатора свечаности, каже да је ово посебан дан јер се први пут прославља завршетак успешне каријере овако велике групе радника, који су право да оду у пензију стекли у прошлој и овој години.

– Хвала им на дивном дружењу и времену које смо заједно провели. Научили смо од њих много тога, и о животу и о послу, јер су то добри људи и радници који су овом погону посветили најпродуктивније године свог професионалног живота. Овом свечаношћу колеге су желеле да им се захвале на дугогодишњем преданом и вредном раду – рекао је Синђелић, и овом приликом поздравио двојицу пензионера који нису присуствовали прослави због здравствених разлога.

Како је истакао наш саговорник, Железнички транспорт је мали погон у којем тренутно ради 190 запослених. Одлазак у заслужену пензију овако велике групе радника осетиће се и те како.

– Дугогодишња пријатељства и колегијалност су деценијама наш заштитни знак, по томе је Железнички транспорт увелико познат. Зато и не чуди што је велики одзив. Потрудили смо се, да по традицији,

и овом приликом позовемо бивше раднике, посебно оне који су из овог погона отишли пре више деценија и драго нам је што се одазвало око 50 старијих пензионера – захвалан је Синђелић свима који су дошли.

Због простора и веселе атмосфере нисмо били у прилици да са сваким слављеником појединачно поразговарамо. Ипак, случајним одабиром, преносимо шта је рекло неколико новопечених пензионера.

Једна од две даме које су отишле на заслужени одмор је Мирјана Ђорђевић. Она је од самог почетка радног века радила у овом погону као КВ електричар, што је укупно 37 година са бенефицијама. Те године нису биле нимало лаке, јер је свакодневно путовала по 35 километара у једном правцу, од Љига где живи, до радног места.

– И тако сваки дан, више од три деценије – устајање у пет сати, враћање са посла у четири поподне. Са годинама ми је путовање постајало све напорније, па је било и крајње време да се одморим. У пензију одлазим са лепим успоменама на предузеће и колеге током свих деценија рада. Посао ми није био тежак, јер смо ми жене, захваљујући колегама, увек биле поштеђене у најтежим ситуацијама – каже Мирјана, истичући да јој је то што је стално радила у првој смени, као породичној жени, много значило.

Без страха од досаде и престанка активног рада Мирјана каже да ће пензионерске дане испунити путујући по Србији и пратећи одрастање своје унуке.

Још један од ветерана из овог погона Милинко Митровић Јара, главни магационер, почео је да ради пре 39 година, најпре у обезбеђењу у објектима „Прераде“, одакле је после осам година прешао у своју магацинску службу, у којој је радио до краја радног века.

На питање како се осећа што одлази у пензију наш саговорник искрено каже:

– Тешко ми то пада, јер сам на послу и са колегама провео већи део живота. Права је срећа радити на месту где се сви међусобно поштују и помажу, а својим колегама бих пожелело да остане увек тако.

Да пријатељска атмосфера подиже радни елан и жељу да се свакодневно долази на посао, слаже се и Градимир Ђоровић, који је радио више од три и по деценије као машиновођа, најпре на парној, а затим на дизел-локомотиви. Године преданог рада обележиле су његову стабилну каријеру учинивши га поносним и задовољним човеком.

– Сваки радник би пожелело да има овакав колектив, била је права привилегија провести радни век са овим људима. Међутим, дошло је време када треба мало одморити од посла и посветити се породици, деци, унуцима. Радујем се многим активностима за које до

сада нисам имао довољно времена – каже доскорашњи машиновођа.

Својим радом, односом према послу и колегама Небојша Милановић, отправник возова, оставио је дубок траг и заслужио велико поштовање. Да се ради о омиљеном колеги говоре овације и аплаузи који су се те вечери чули од његових дугогодишњих сабораца из Железничког транспорта, али и десетак колега из Дробилане, који су специјално дошли да га испрате на заслужени одмор.

Присећајући се најважнијих тренутака свог богатог радног искуства Милановић нам је рекао да је цео радни век провео на железници.

– Почео сам 1983. године, најпре на железници у Реснику, затим краће време на железничкој станици у Лазаревцу, одакле сам прешао у „Колубару“. Као отправник возова радио сам на станицама Зеоке, Церовити поток, Сушара и Тамнава, где сам провео последње године свог радног века. Посао је био динамичан, захтеван, изискивао је велику одговорност, посебно на станици Сушара где је било много посла, пошто је то главна станица и централна тачка индустријске мреже пруга РБ „Колубара“. Међутим, није ми било напорно јер сам радио посао који сам волео и за који сам се школовао – каже наш саговорник покушавајући да у неколико реченица „упакује“ четири и по деценије рада.

Т. Симић

Ветерани Железничког транспорта

У пензију су испраћени: Раде Дамњановић, Слободан Стојановић, Душан Еровић (електровође), Зоран Милосављевић, Милош Ковачевић, Миодраг Грујићић (надзорници електро-вуче), Миладинка Неговановић (заваривач), Мирјана Ђорђевић, Мирослав Бирчевић (електричари), Градимир Ђоровић (машиновођа), Небојша Милановић (отправник возова), Миленко Ивановић, Дарко Петровић (прегледачи кола), Милинко Митровић Јара (главни магационер), Миладин Белаћевић (бравар), Драган Станојловић (помоћник електровође), Драган Милановић (маневриста) и Мирослав Красић (електропредрадник).

Донедавно активни радници, а сада пензионери, нису крили емоције. Како кажу, тешко је променити навику која траје више од 30 година. Нико од њих још не познаје живот без свакодневне обавезе, па је потребно извесно време да се на то навикну.

Године проведене у Железничком транспорту још дуго ће живети у успоменама и причама – како је то некада било, а сусрети дојучерашњих колега са посла наставиће да живе на неким другим местима.

Ми им желимо лепе и дуге пензионерске године, испуњене здрављем и радошћу.

■ Предавање о Пољу „Е“ на Рударско-геолошком факултету

Ближе будућим инжењерима

Технологију рада континуалних система и помоћне радове на површинском копу Поље „Е“ студентима четврте године основних студија смера Површинска експлоатација минералних сировина на Рударско-геолошком факултету у Београду, кроз предавање које је одржано 12. априла, представио је докторанд Милош Живановић, руководилац Трећег БТО система Поља „Е“.

Након кратког осврта на историјат откопавања угља на простору Рударског басена „Колубара“, Живановић је укратко објаснио геологију материјала који се откопава на простору Поља „Е“, откривше и угља. Значајан сегмент излагања посветио је систему функционисања свих БТО система, као и БТС и БТУ система уз преглед основне континуалне механизације (роторних багера и багера одлагача), уз појашњење о њиховом начину рада. При томе, засебно је представљена технологија рада роторног багера „глодар 6“ (SRs 1200x24/4+Vr), као и „одлагача 4“ (A2RsB 3500.60).

На предавању, које је у оквиру предмета Стручна пракса и теренска настава одржано у организацији проф. др Миланке

Неговановић, будућим инжењерима је, као једна од ствари теренског типа, посебно било интересантно објашњење технолошких процеса померања, продужетка и скраћења трачних транспортера.

Живановић, мастер инжењер рударства, презентовао је и важност помоћне механизације при самом функционисању површинског копа, као и укључење дисконтинуалне механизације при откопавању угља и утовара директно у камионе. Предавач је указао и на значај одводњавања и рекултивације на површинским коповима.

Да би слика функционисања површинског копа била јаснија, академци су се путем видео-снимака упознали са радом роторног багера, одлагача, као и са технолошким процесом померања и продуживања трачних транспортера.

По завршетку предавања студентска питања углавном су била везана за развојни пут рударског инжењера на једном површинском копу, његов конкретан посао, као и то да ли су тежи зимски или летњи услови рада.

Д. Весковић

Докторанд Милош Живановић

Вредне руке занатлија

Израдом различитих употребних предмета, подршка су колегама у многим сегментима рада „Метала“

У оквиру Погона за ремонт у „Металу“, недалеко од Ливнице, функционише Столарско-шнајдерско одељење које је, иако има само седам запослених, деценијама подршка многим сегментима рада на терену, али и у канцеларијама и радионицама.

Према речима Снежане Николић, предраднице, некада је овде било ангажовано много више радника. Како се обим посла смањивао, систематизацијом и новом организацијом одређено је да екипу сачињавају три столара, две кројачице и један фарбар. – Столарска и кројачка радионица добро су опремљене машинама које, иако нису најмодерније, завршавају послове. Мајстори су с временом стекли и доста искуства, па су вешти у томе да импровизишу и изнађу решење и онда када на

Жене, мајке, мајсторице

Снежана Николић, наша саговорница, истакла је да је већ говорила за наше новине давне 1990. године, и то управо поводом Међународног дана жена. У својој првој години радног искуства као заваривач у тадашњем Централном ремонту, причала је о томе како једна млада радница размишља о породици, васпитању деце и положају жена у друштву. Између осталог, истакла је да жене морају да раде због материјалних прилика и док је она на послу, бака чува њеног сина, али да је ипак родитељ најбољи васпитач свога детета.

располагању немају идеална средства – појашњава Снежана.

Посао столара у погонима „Метала“ обухвата поправку и израду разних употребних предмета – ормара, столова, подова у локомотивама и багерима. Некада су у овом одељењу радили и тесари који су имали задатак да на терену постављају скеле за електромашинске ремонте, а сада и тај посао на монтажним плацевима обављају столари.

Бранко Милутиновић радио је као стругар у Београду у фабрици „Змај“, затим у „Стрели“ у Лазаревцу. Након тога десетак година је провео радећи у својој приватној столарској радионици, коју је наследио од оца. у Врачевиху. Од 2008. године је у „Металу“, тачније столарском одељењу.

– Више волим када сам на послу него код куће јер сам сâм, ћерке ми живе у Београду. Када сам то рекао докторки на систематском прегледу, она ми је одговорила да тако нешто још није чула! Али то је истина, овде смо сви у одличним односима, заједно на паузи доручкујемо и пијемо кафу и то чини да се на послу осећам добро – рекао је мајстор Бранко.

Његов колега Срђан Мијановић завршио је средњу школу за техничара финалне обраде дрвета у Београду. У столарско-шнајдерској радионици био је и на пракси пред крај школовања, а 2005. године почео је да ради. Раме уз раме са Бранком и Милошем, који је био на одмору у тренутку наше посете, ради тесарске послове на терену и столарске у радионици.

Кројачице су задужене за поправку старих и израду нових багерских и канцеларијских тапаџира, седишта возног парка, као и израду „хармоника“ за багере и електролокомotive.

Једна од њих, Гордана Савић, има необичну животну причу. У ово одељење, у коме је њен муж радио као фарбар, дошла је стицајем несрећних околности 1992. године, након што је супруг погинуо на ратишту. Имала је врло мало искуства у шнајдерају које је стекла у фабрици „Беко“, не слутећи да ће јој то бити животна занимање. Ипак, убрзо је од својих колегиница, којих је тада било седам, одлично научила посао.

– Колеге преузму на себе да нам расклопе седишта

из возила и ураде те теже послове, а наше је конкретно – да скројимо и шашијемо. Често нам доносе и радна одећа која се исцпају или оштете током посла у погонима и на терену, па их поправљамо. А ту смо и ако некоме затреба да се скрате панталоне или замени рајсфершлус – каже Гоца, кројачица, уз осмех.

Јасмина Обрадовић, по струци машински техничар, почела да ради баш 1. априла, на Дан шале, 1997. године.

– Ни ја нисам имала никакво искуство у том моменту, али сам с временом, захваљујући саветима старијих, али и томе што, на пример, постоје шаблони за сваку врсту седишта, све савладала – поделила је са нама своје искуство Јасмина.

Миломир Станојевић из Зеока упуслен је на фарбању материјала који се мењају на багеру, вагона и остале опреме која се ради у Погону за ремонт. Он по систематизацији припада Одржавању Погона за производњу, али су због потреба посла тражили да остане са овом екипом. Каже да воли да ради свој посао и да би га поново изабрао.

М. Пауновић

Човек старог кова

Истим жаром као у младости,
Драго у својој радионици
од јутра до мрака прави
и поправља ситне алатке
потребне земљорадницима
у свакодневном послу

Некада је ковачки занат био веома цењен и без њега се није могао замислити живот на селу. Данас је све мање ковача, поткивача и ковачког посла, па се може рећи да ово занимање полако нестаје. О томе сведочи и прича Драгомира Николића из Шопића, јединог ковача у општини Лазаревац, који је пре десет година отишао у заслужену пензију са места ковача у „Металу“.

Наш саговорник се сећа да је у време када је смер за ковача завршио у Средњој школи ученика у пољопривреди било пуно занатлија.

– Одабрао сам баш овај јер сам одмалена волео стално нешто да „чепркам“ око гвожђа и метала. То је тада било и популарно – додаје Драгомир кога, каже сам, најмање познају по правом имену. Зову га Драган, Драго, Ера – јер је пореклом из околине Бајине Баште.

У Лазаревац се доселио 1971. године, након одслужене војске и уз препоруку свог земљака запослио се у једној приватној фирми. Ипак, након само неколико месеци, одлучио је да у Шопићу отвори ковачницу. Због љубави према занату и жеље да се нађе сељацима у ковачници је, и сада, од јутра до мрака. Каже да ниједан посао не одбија и да је ту да свакоме помогне.

– Знате како је на селу... Људи долазе да им „клепам“ секире, поправим пољопривредне алатке, мотике, ашове, лопате, наоштрим ножеве и слично – набраја Драго.

Након седам година самосталног рада у својој ковачници, запослио се у некадашњем предузећу „Инекс“. Ту је схватио да је трговина много лакша од ковачких радова, али ипак се задржао само колико је морао, док се није указала прилика да пређе у „Метал“.

– Тамо испрва нисам био распоређен у ковачку радионицу, али када сам коначно премештен – свануло ми је. Заиста волим свој занат и био сам пресрећан када сам добио прилику да се покажем. Ту сам провео наредних 15 година – прича Драго, чији је унук сада запослен баш у тој

радионици, у којој су неколико година пред пензију радили заједно. Унук Срђан му и сада помаже у радионици код куће, када је неки већи посао.

Овај витални 75–годишњак још одлично подноси врелину ковачке пећи. И даље свој посао ради једном руком у којој му чврсто стоји чекић од десет килограма, којим удара о наковањ.

– Захваљујући раду сам опстао. Овде сам свакога јутра, радим од шест до мрака, осим недељом и кад је црвено слово. Јесте прљаво и тешко, али волим. Кујем по цео дан – поделио је са нама Драго и додао да никада није отишао на одмор, јер је раније имао и стоку и бавио се пољопривредом.

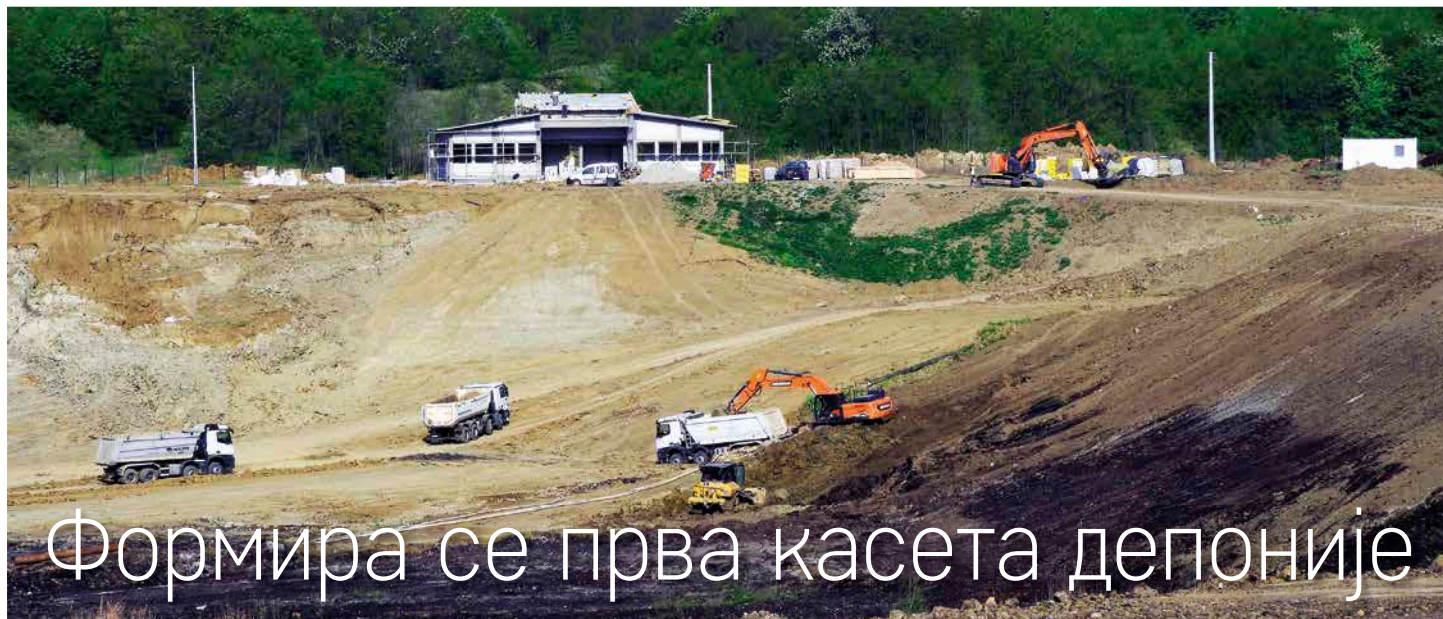
Машине у Драгомировој радионици старе су више од пола века, али га и даље одлично служе – за бушење метала, сечење, брушење, има свега и свачега. Све што користи, направио је сам. Овде се увек чује звук чекића који у добро увежбаном ритму удара у ужарено гвожђе, као и звук пуцкетања ковачке ватре која је припремљена за разгревање материјала. Посао је прљав и тежак јер је температура висока, а бука напорна, али Драго се својим занатом бави са истим жаром и љубављу као и у младости.

М. Пауновић

Да се занат очува

Крепки ковач из Шопића каже да ће свом послу бити веран док му чекић не отежа и ватра оку не засмета, да се занат очува бар за његовог живота. Ударци чекића по усијаном гвожђу са последњим ковачем у Лазаревцу чини се, ипак, полако одлазе у историју.

Формира се прва касета депоније

Очекује се да објекат почне са радом у првој половини 2025. године

У току су земљани радови на обликовању тела касете депоније на новој регионалној санитарној депонији у Каленићу. Депонија се гради по најсавременијим еколошким стандардима и служиће за прикупљање и обраду отпада из 15 градова и општина – три са територије Града Београда, и по шест из Колубарског и Мачванског управног округа, у којима живи више од пола милиона становника.

– Ради се на првој касети у коју ће бити одлаган неупотребљиви вишак отпада, површине око 7,5 хектара. Након извођења земљаних радова планирани су насипи шљунка, бентонити, геотекстили и фолија, чиме се формира једна ћелија-касета, из које нема пропустљивости и деградирања околне средине. Планирани век трајања прве касете је око 17 година, уз претходни третман отпада. У њеном наставку предвиђа се накнадна изградња друге и треће касете. Поред тога, граде се радионице, перионице, управна зграда. Тренутно на изградњи

ради четрдесетак машина и између 75 и 90 радника. Реализовано је 95 одсто од онога што је планирано динамиком радова. У наредном периоду биће постављена фолија и завршено седам пратећих објеката – рекао је Зоран Петровић, директор предузећа „Еко-Тамнава“, које је било задужено за спровођење планско-техничке документације, а учествује и у организацији извођења радова и биће укључено у фазу експлоатације депоније. Овај обиман посао ради се у сарадњи са Министарством заштите животне средине и локалним самоуправама.

Вредност пројекта, који у сарадњи са Министарством финансира ЕБРД, износи 28,5 милиона евра, а када се у потпуности заврши и опремање комуналних предузећа свих локалних самоуправа, укупно око 100 милиона евра. Када у првој половини наредне године депонија почне са радом, планирано је одлагање око 220.000 тона отпада годишње.

Простор, који је некада био одлагалиште тамнавских копова, Рударски басен „Колубара“ уступио је држави, а држава га је затим предала локалним самоуправама општина Уб и Лајковац. Површина катастарске парцеле КП800 на територији општине Уб је око 40 хектара, док се 22 хектара налази на подручју општине Лајковац. У првој фази радова биће обухваћено око 30 хектара, а целокупан простор биће рекултивисан и приведен намени.

Отпад који ће се довозити у Каленић пролазиће третман прања, сушења и одвајања енергетског отпада. Рециклабилни отпад ће се издвајати и продавати, а вишак, који није за употребу, одлагаће се у тело депоније.

– У наредном периоду очекује нас покретање обједињене јавне набавке за трансфер станице Лазаревац, Обреновац, Ваљево и претоварне станице у Коцељеви. Након тога очекује нас обједињена набавка за све посуде за регион. До почетка рада

депоније у свакој локалној самоуправи биће изграђено рециклажно двориште. Лазаревац би требало да добије око 24.000 посуда од 120 литара које би биле подељене грађанима, негде између 1.500 и 1.800 контејнера од 1,1 кубни метар и око 40 контејнера од 5 кубних метара, као и шест комуналних возила – казао је Ђорђе Максимовић, председник Скупштине регионалног предузећа „Еко Тамнава“ и представник Градске општине Лазаревац.

Предвиђено је да домаћинства одвајају рециклабилни од биоразградивог отпада, што је примарна селекција. Планирано је да грађани путем медија и летака буду едуковани о селекцији отпада. Опремање на нивоу општине биће централизовано и ићи ће преко Регионалног предузећа, односно преко ресорног министарства.

– Са обзиром на то да је реч о веома комплексној систему, трудимо се да извођење радова на нивоу општине ускладимо са темпом извођења радова на депонији. Када регионална депонија заживи биће затворена и рекултивисана депонија у Барошевцу – додао је Максимовић.

Када депонија „Каленић“ буде у функцији, биће урађена санација, чишћење и рекултивација свих депонија на територији локалних самоуправа обухваћених пројектом. На тај начин требало би да буде решен део еколошких проблема на овом простору.

А. Тошић

Сарадња са „Колубаром“

– Јако добру сарадњу имамо са представницима РБ „Колубара“, поготово са представницима „Тамнава-Западног поља“, када је реч о извођењу грађевинских и електро послова, измештању далековада, сређивању инсталација. За шта год им се обратимо, да ли је у питању помоћ око електро или машинских радова, питања око водоснабдевања, њихова реализација је врло брза и ефикасна – каже Петровић.

Постројење за механичкобиолошки третман

У оквиру депоније биће изграђено Постројење за механичкобиолошки третман отпада на површини од око 35.000 квадратних метара. Овим поступком добија се гранулат који има већу енергетску вредност од угља. Тендер за изградњу постројења биће расписан до краја априла.

Крајем априла крећу јавни конкурси за распоређивање државних субвенција у пољопривреди

У главној лазаревачкој улици, 14. априла, у оквиру манифестације „Најдомаћин 2024“, представљен је караван од 38 излагача који су ове године у конкуренцији за избор најбољег пољопривредника у Србији. Избор се организује уз подршку Министарства пољопривреде, шумарстава и водопривреде и Привредне коморе Србије, а догађају је присуствовала министарка Јелена Танасковић.

Приликом обраћања окупљенима, министарка је истакла да све већи број младих људи будућност види у пољопривреди.

– Они себе називају викенд-фармерима. То су млади људи који су преко недеље службеници,

Пољопривредни караван

■ Министарка пољопривреде, шумарства и водопривреде у Лазаревцу

а викендом пољопривредници. Све пољопривредне гране могу очекивати државну помоћ, а улагања у ову област су све већа. Хвала Лазаревцу на гостопримству и заиста верујем да ће приликом мог следећег доласка бити још више представника газдинстава са којима ћу моћи да причам о новим идејама – рекла је министарка Танасковић.

Ове године држава је одвојила 511 милиона динара за субвенције у пољопривреди.

– Те субвенције кренуће кроз десетак дана, а средства ће бити распоређена кроз пет јавних конкурса. Највише улажемо у сточарску производњу, а у Лазаревцу, у коме су прошле године била 54 корисника, највеће интересовање било је за

улагање у прикључне машине – рекао је Саво Павичић, градски секретар за пољопривреду

Општина Лазаревац је трећа по реду у којој се караван зауставио у овој сезони.

– О томе да смо унапредили пољопривреду на територији општине Лазаревац говори податак да је до пре неколико година било свега 600 пољопривредних газдинстава, а сада их је више од 2.300. Имамо изузетну подршку Града Београда, а прошле године је више од 100 газдинстава добило неку врсту подршке – истакао је Бојан Стевић, председник ГО Лазаревац.

Пријаве за учешће у избору за „Најдомаћина 2024“ отворене су до 30. септембра, а овогодишњи наградни фонд износи више од девет милиона динара. Караван ће обићи десетак градова, након чега ће бити изабран најбољи пољопривредник у Србији.

P. K.

■ Украшен зид Техничке школе „Колубара“

Тесла као инспирација

Н ије случајност то што је на зиду Техничке школе „Колубара“ у Лазаревцу, поред мурала на коме се налази верно приказан лик познатог спортисте Новака Ђоковића, недавно осванула импресивна слика чувеног светског научника Николе Тесле.

У каријерама и животима Ђоковића и Тесле има доста сличности. Ђоковић, најбољи тенисер на планети, човек огромне физичке и менталне снаге, често истиче да му је идол управо овај велики научник. Наш најуспешнији спортиста свих времена на патикама има симбол – голубицу, често носи мајице са Теслиним ликом, а у интервјуима помиње да се чак и оженио на научников рођендан. Кад год има прилику говори о њему, па чак вози ауто марке „тесла“.

Аутор Милан Милосављевић

Аутор импресивног рада је академски сликар Милан Милосављевић, уметничког имена Дерокс. Подлогу за мурал урадили су Иван и Дарко Карличић, а идејни покретач пројекта је наш суграђанин Жарко Павловић.

Директор школе Милан Тешић испрчао нам је да је ТШ „Колубара“, са жељом да opleмени амбијент у коме ученици проводе време, конкурисала за средства за адаптацију дела фасаде у програму „Заједници заједно“, коју је финансирала компанија НИС.

– Одобрена нам је одређена сума новца, која није била довољна да реализујемо нашу замисао. Онда смо акцију проширили и укључили локалне предузетнике који су нам, срећом, изашли у сусрет и помогли да остваримо идеју. Желели смо да на неки начин овековечимо ту посебну, енергетску везу између изузетних људи. С обзиром на то да наша школа има четири подручја рада, од којих је највеће електротехника, било је логично да осликан буде и наш највећи научник – рекао је Тешић и додао да школа захвалност дугује приватним фирмама „Вита Петрол“, „Матијашевић“, маркету „Фемели Ђуровић“ и „Колор Тиму“.

У плану је да на зидовима ове школе ускоро освану и мурал посвећени Михајлу Пупину и Милутину Миланковићу.

Т. Крупниковић

■ Мурал се допао најмлађим суграђанима

Испитујући обрасце понашања које свака жена носи, јер их је усвојила у својој породици, уметница позива да искорачимо из наметнутих оквира

Теме удаје, брака, трудноће, порођаја и првих година мајчинства, као простора женскости у којима је утицај патријархалног норматива на женску психу, дух и женскост уопште најочигледнији, лазаревачка уметница Ивана Ранисављевић је кроз самосталну изложбу фотографија, видео-радова и уметничког перформанса са личног нивоа пренела на општи. У сегментираним просторима „Трансгресивни простори женскости“ ауторка трансгресију одређује као преступ, прекорачење, нешто ван забрана, закона и ограничења. Уметничку праксу реализује у виду телесних чинова и акција, као и тема и теоријских пропозиција којима се врши преступ у односу на

Домени женскости

доминантну норму, али и у виду лиминалних простора женскости. Радови су настајали током докторских студија (2020–2024) на Факултету ликовних уметности у Београду. У Модерној галерији Лазаревац изложени су током априла.

– Ивана ангажује своју уметност осврћући се на различите друштвене проблеме. Када се бави женским питањем, она полази од личног освешћивања и психолошко-културолошког наслеђа које свака жена у

оквиру своје породице прима и носи. „Простори женскости“ превазилазе женско питање, наводећи и мушки део публике да се запита када је дискриминисан – казала је на отварању изложбе Даринка Станојевић, кустоскиња.

Иванини перформанси већем делу публике делују шокантно. Историчари уметности објашњавају да су ти самоповређујући чинови оправдани јер јачају идеју ослобађања.

– Преступ се огледа у тзв. аутонасилним чинovima који су

врста одговора или реакције, можда и побуне, на наметнути норматив. Није само реч о женском питању. Оно може бити и рефлексивна мушког питања или, уопште, нашег питања. Како жене то превазилазе, какав утицај патријархат данас има на мушкост, духовни раст и превазилажење искуства... То су питања која се тичу свих нас – појаснила је Ивана Ранисављевић, визуелна и перформанс уметница.

М. Караџић

Као омаж родном граду у ком и данас живи, Саша Петровић Зуља, мултимедијални уметник из Лазаревца, три самостално урађена филма објединио је у тескобној трилогији „Портрет града“. На основама чврсте структуре и јасног наратива, он у 18 минута херметично дочарава различите утиске и предметности у вези с егзистенцијом у Лазаревцу. Концептуални филм је крајем марта приказан у Дому културе „Студентски град“ у Београду.

С убрзаном монтажом и наопаком сликом, „Интермецо“ од гледалаца тражи додатно ангажовање. Обрнута поставка реферише на доживљај деведесетих година прошлог века. „Путовање... Изнутра бр. 581“ апстрактно дочарава возњу аутобуском линијом Лазаревац–Београд, представљајући унутрашњи пут. Пропитујући и еколошке теме, хибридне „Рупе“ се, у форми ликовног триптиха,

■ Експериментални филмови о Лазаревцу Саше Петровића Зуље

Поетика малог града

■ Петровић (лево) и Велисављевић

могу схватити и као ангажована документарност.

– Моја генерација је деведесете доживела као године ноћи и магле, сви смо некако лутали. Изворна идеја није била да филм буде пројектован

наопаке, касније смо у монтажи дошли до тога. Можда изгледа банално, али ми се чини да погађа суштину или бар мој доживљај те деценије – појаснио је Петровић у разговору са публиком након пројекције.

Материјал је сниман у периоду од четврт века, с идејом да каснији рад на њему постане чин носталгије. Уметника свако ново гледање доводи до потиснутих емоција.

– Занимљива је тема провинције, та стална жеља да се из ње бежи и истовремено јој се носталгично враћа. Многим је блиска поетика малог града и малих места.

„Портрет града“ говори о томе да колико год желео да побегнеш, да критикујеш град или да се према њему односиш сурово, истовремено правиш филм о њему. Овековечује се управо та провинција – трилогију осветљава Иван Велисављевић, уредник Архива алтернативног филма у „Студентском граду“.

М. Караџић

Знамо да је шајкача – шајкача, а не знамо њен развој, колико врста има ни зашто има толику сентименталну вредност. Ако тежимо напретку, морамо познавати прошлост

Пона сала Центра за културу Лазаревац на Младенце је снажним аплаузом и овацијама поздравила Ансамбл народних игара и песама Србије „Коло“. Програм, који је неколико дана касније изведен у Београду, био је омаж Радојици Кузмановићу, дугогодишњем играчу, солисти, уметничком руководиоцу и директору ансамбла. Најстрожи у публици те вечери био је Далибор Милованчевић, Лазаревчанин који је од фебруара прошле године педагог за игру „Коло“.

Милованчевић је у фолклору од 1986. године. Из Културно-уметничког друштва „Рудар“ прешао је у „Коло“ 1998. године. Од тада траје његов професионални пут. Био је уметнички руководиоц „Просвјете“ из Вуковара и „Димитрија Туцовића“ из Лазареваца. Тренутно води лазаревачки „Колубарац“. Добитник је више од 50 високо ранжираних награда. Аутор је десетак кореографија из различитих области Србије и простора где живе Срби. Организује едукативне радионице за играче, кореографе и уметничке руководиоце. У истраживачком раду на терену скупља народне игре, песме, обичаје, чак и снима аутентичан говор. Израђује ношњу. Иза њега је више од 2.000 концерата. Пропутовао је цео свет.

– У аматерско друштво људи добровољно долазе како би обогатили своју свакодневицу. Када задовоље жељу за дружењем, аматери одлазе. Са друге стране, „Коло“ је посао. Професионалац потписује уговор. То нису одрицања од два-три сата, већ озбиљан рад с

Универзално у националном

много посвећености. Спој уметности и спорта тражи да на сцени будемо психички стабилни и физички спремни – у најкраћем приступе пореди Далибор Милованчевић.

Као државни састав, ансамбл је основан 1948. године. За седам и по деценија постојања са „Колом“ су сарађивали и у њему стварали најеминентнији стручњаци из области традиционалне игре, музике и песме. Играчи су наступали у најцењенијим концертним салама широм света. Висок квалитет рада потврђен је бројним признањима.

– Помаже ми што сам годинама водио аматере. Најпре морате спознати себе да бисте радили са другима. Отворен однос увек помаже. Као и у сваком послу, појављује се сујета, тај демон који наводи на свакојака размишљања, али не дозвољавамо да се шири и уђе у процес рада. Све наше „борбе“ су нормалне – наглашава Милованчевић уз напомену да је све много лакше јер је у добром тиму.

Фолклор једног народа је све што се вековима стварало, а народна игра је народна игра, народна песма је народна песма. Сви ти сегменти спајају се у једно, а ми као народ, примећује шеф играча „Коло“, не знамо чему сви делови костима служе. Због тога је обрзовање важно.

– Ако човек нема свој корен, нема ни свој лист. Људи често не схватају шта значи чувати културу и традицију. Неретко се и сами себи ругамо. Нова времена доносе нова правила и вредности, треба да их прихватимо, али и да знамо да смо ми Словени, Балканци. Породица треба да буде циљ свега. Из ње проистиче поштовање традиције и културе. Дешава се да инострана публика одлично реагује на наше кореографије, иако им нису блиске, јер су направљене

на дубоким коренима. Публика препознаје универзално. То је онај ген који у свима нама постоји, у сваком људском бићу – објашњава Милованчевић.

Без вулгаризације уметности, „Коло“ приказује традиционалну народну игру развијајући је у складу са савременим поставкама сцене. Професионализам подразумева савршену технику игре, добро певање, глумачке способности, посебан однос према ношњи, бригу о телу и многе друге захтеве.

– „Коло“ има јасан циљ – очување културе и традиције. То је много више од саме игре – додаје Милованчевић.

М. Караџић

Едукација аматера

У осврту на фолклорна друштва у Србији и ван земље, Милованчевић истиче да су она потребна, али и да су финални сценски прикази често некавалитетни. Међу узроцима проблема наводи тежњу ка масовности и инсистирање на атрактивности, док је очување наслеђа, без улагања у срж, у другом плану.

– Све креће из аматеризма и ја не умањујем значај постојања што већег броја друштава. То је база одакле црпемо енергију. Грешка је у некој врсти стручне неписмености. Неретко се дешава да људи који раде у КУД-овима немају основно знање у областима народне игре, песме, традиције и обичаја, а не желе да присуствују предавањима и да се обучавају. На концерту се јасно види рад с ансамблом. То је један од великих проблема са којима се Србија и, уопште, српска народна игра суочава. Кораци се не преносе како треба. Чак је и наше народно коло, којим се носимо, унакажено – указује Милованчевић.

Професор ликовне културе Миле Рајшић преминуо је 29. марта у 83. години.

Рајшић, који се од најраније младости пасионирано бавио ликовном уметношћу, рођен је 1941. године у Барлетима код Госпића, где је завршио учитељску школу. Након тога, завршио је ликовне уметности на Педагошкој академији у Загребу, а затим и Педагошки факултет у Ријеци.

Рајшић је као аутор учествовао на 83 самосталне

Преминуо Миле Рајшић

и колективне изложбе у Србији и широм некадашње Југославије. Добитник је више ликовних награда међу којима је можда најзначајнија Октобарска ликовна награда Музеја примењених уметности у Београду 2002. године. Ту су и прва награда за јубилеј „Дани Николе Тесле“ у Госпићу 1960. године, Специјална награда за унапређење регионалне

изложбе Лике 1975. године, и друге.

На сликама Милета Рајшића доминирале су јаке и веселе боје, цвеће и природа. Предели родног места, али и града у којем живи од рата деведесетих година. Волео је да слика Очагу, Цркву Светог великомученика Димитрија, лепоте Плитвичких језера, Хвара.

М. П.

Живот је рингишпил

Петар Прендић из Великих Црљена, некадашњи циркуски артиста, уверен је да је његова фамилија авантуристички дух наследила од далеког рођака Ристе, последњег званичног српског писмоноше.

Он је, према причи, кнезу Милану донео депешу којом га Турци обавештавају да повлаче своју војску из Србије

Омиљено пиће кнеза Милоша Обреновића под старе дане било је шкотски виски на који га је навадио енглески конзул у Србији, пуковник Џорџ Лојд Хоџес. Овај авантуриста, шпијун и дипломата по доласку у Србију 1837. године, брзо је постао човек од највећег кнежевог поверења.

Не само што га је научио да, поред шљивовице и вина, ужива и у ватреној водици добијеној од преврелог жита, већ је с Милошем успоставио необично блиске односе. Свесрдно је покушавао да га помири са уставобранитељима који су уз помоћ Русије настојали да ограниче кнежево самовлашће. Чак се трудио и да изглади затегнуте односе између Милоша и његове супруге Љубице, који су дуги низ година били поремећени. Још од дана када је кнегиња из кубуре ликвидирала његову млађану љубавницу Петрију.

Хоџес је био потчињен британском амбасадору у Цариграду и кад је дошао у Београд није имао курира. Британија је имала своје дипломатске писмоноше, познатије под именом „сребрни хртови“, али су они између

■ Из породичног албума Прендића

Лондона и Цариграда, преко Београда, ишли тек на сваких месец дана. Енглеz је зато замолио Милоша да му уступи једног од својих Татара, док се не снађе.

Кнез га је повезао са својим личним писмоношом Ристом Прендићем из Алексинца који је за тај посао добијао редовну плату. Договор је пао брзо, па је Хоџес свом новом поштару доделио значку и статус енглеског дипломатског курира и додатну месечну накнаду од десет дуката.

■ Неустрашиви рођак

Петар Прендић (83), из Великих Црљена, некадашњи циркуски артиста, уверен је да су чланови његове породице авантуристички дух наследили управо од овог свог далеког претка. Рођак Риста, поштар крстарио је на свом дорату по читавој Европи, разносећи дипломатску преписку. Почетком марта 1867. године донео је кнезу Милану, који је наследио свога оца на престолу, из Цариграда писмо у коме га Али-паша обавештава о повлачењу турске војске из Србије.

По цичи зими и дубоком снегу јахао је преко 900 километара од Цариграда до Београда, мада му је у том тренутку било већ 67 година. Обични смртници су у то време путовали две недеље, али је Риста ову руту прејездио за дупло мање времена. Док је јахао, јео је само куглице сувог праха од кафе помешане с мало шећера и хладне воде.

– Последњом снагом успео је да кнезу лично уручи вест да се Турци коначно повлаче из Србије. Одмах потом пао је од исцрпљености. Повратио се тек када су га истрљали коњаком, а следећих 30 сати провео је спавајући прекривен кукурузним брашном. За то време ништа није ни јео ни пио, осим једног ровитог јајета и пола филцана чаја – описује бивши циркуски уметник херојски подвиг свог далеког рођака.

Додуше, Петар никада није узјахао коња, попут свог наврндеде, али је добар део живота провео у покрету, као циркуски номад, спавајући испод шатора или у старим камперима и аутобусима, путујући од града до града.

– Од осме године циркус је постао моја судбина, а луна-парк дуго једина кућа за коју сам знао – искрен је Петар.

■ Циркуска љубав

Прендићи никад нису имали мира. Једноставно – не држи их место. Очас посла у вати их неки „тандрц“. Петров отац Радован побегао је од куће још као мали. Мир је пронашао у неком циркусу, а пошто је био спретан убрзо је направио каријеру ломатајући се на трапезу.

У то време циркуси су путовали од вашара до вашара. Не једном од тих панађура у Бору, девет година пред Други светски рат, Радован је упознао прелепу Људмилу Несхубу. Бежећи од надирућег немачког фашизма,

На трапезу с три прста

Петар је одмалена био несташан. Са седам година побегао је од куће, па је због тога једно време боравио и у поправном дому. У лето '53. умало није погинуо када је на Ташмајдану пронашао бомбу заосталу из рата. На наговор једног старијег господина покушао је да извади експлозив тако што је бомбу ударао о бетон. Она је експлодирала и тешко га повредила. Остао је без левог ока, и изгубио је три прста на десној руци. И поред тешких повреда он се опоравио и наставио да изводи циркуске тачке на дасци и трапезу.

Петар Прендић и његова супруга Гордана

прелепа Чехиња је почетком тридесетих година прошлог века, заједно с родитељима, братом и две сестре, спас потражила у Краљевини Југославији.

– Убрзо су се венчали, а мајка је постала очев асистент. Све док није увежбала ходање по жици додавала му је реквизите, најављивала тачке и својим лепим телом мамила аплаузе публике. Била је то циркуска љубав као из бајке али, нажалост, није дуго трајала. Отац је умро од туберкулозе за време рата, имао је тек 32 године – присећа се Петар.

По завршетку окупације Људмила се запослила у продавници ловачке опреме, док је њених троје деце наставило очевим стопама. У циркусу „Адрија“ изводили су вратоломије на дасци ослоњеној на дрвени ваљак. Када су се први пут појавили под шатором, Петру је било тек осам, старијем брату Александру 15, а сестри Радмили свега 12 година. „Трио ваљак“ био је познат у целом Београду.

– Били смо славни! – каже, имитирајући подигнутим рукама да једва одржава равнотежу, Петар сав важан, покушава да дочара циркуску тачку којом су млађани Прендићи дуго после рата увесељавали Београђане.

Илузија

Прендићи су у фамилији имали још једног Ристу. Е, тај Риста једини није био авантуриста, због тога што је био слеп од рођења, али је био прозорљив. Једног дана свратио је код Људмиле и посаветовао је да

отвори циркус. Тако је 1953. године настала „Илузија“. У почетку мала породична трупа имала је само две тачке. Жену без руку и ногу и девојку која плива у балону од пет литара. Публика је стајала у редовима испред скромног шатора у коме су за пола динара могли да виде та чудеса.

– Е, што си ти неки наиван човек. Није у питању била права жена што нема руке и ноге. Да претпоставимо да постоји, како би је платили? Ми смо у то време били сиромашни. Све је то, мој буразеру, илузија. У томе је читав штос. Име ти само каже. Знам да је то нека странска реч за превару. Изгледа као да је право, а није... Ми, циркузанти, радимо све за лову. Такав нам је занат – открива препредени Петар.

Меџик шоу

Већ одавно нема више „Илузије“. Балон од пет литара воде је пукао сам од себе, а девојка која је у њему пливала нестала је без трага и гласа. Бекство жене без руку и ногу, из очигледних разлога, такође је обавијено велом тајне. Људмилина деца су отишла свако својим путем. Ипак, сви су наставили да живе од истог заната. Само што су циркуску шатру и трапез заменили луна-парком. Испред Прендићевих рингишпила, ових дана и у Лазаревцу, посетиоци и даље смерно стоје у реду, жељно ишчекујући своју резервисану вожњу из маште.

....Први пут у вашем граду, комплетна акробатика, меџик шоу, девојка риба заробљена у стакленом балону, дише под воду, једе на суво... велика илузија, жена без

руку и ногу...змија удав што једе мали зецови, два дана једе, да, месец дана једе, не! Од глава до реп' десет метара, од реп' до глава осам метара..."

Што би рекао наш стари добри Балашевић: „Лаку ноћ, даме и господо, ево и ова представа је завршена, надамо се да сте уживали у њој. Било је задовољство глумирати се за вас све ове године. Надам се да ћемо се још видети у неком другом граду, у некој другој представи, у неком другом циркусу“. Илузија Прендићи!

Д. Ђорђевић

Последњи српски курир

Риста Прендић, последњи српски званични курир, рођен је 1800. године у Магареву, неколико километара западно од Битоља. У његовој кући, од 1837. до 1855. године налазило се седиште курира енглеског конзула у Београду. Иначе, за писмоноше су бирани најбољи јахачи. Носили су сликовиту униформу, с тамноплавим капутом од чоје који је досезао до земље. Јахали су у седлима која су напред имала високу јабуку, а позади шири наслон, који је служио и као узглавље за дремеж. Прва аптека у Алексинцу отворена је 1871. године на Ристином имању. На месту његовог конака, који је срушен 1939. године, данас се налази Основна школа „Љупче Николић“. Са супругом Магдаленом изродио је седморо деце – пет синова: Косту, Љубомира, Јована, Николу и Михајла, и две ћерке: Анку и Савку. Умро је у 92. години.

Током славља девојке нису заборавиле да се захвале суграђанима који су годинама пратили и бодрили клуб

Прва лига се враћа у Лазаревац

Одбојкашице „Колубаре“ завршиле су сезону у Другој лиги „Центар“ на лидерској позицији, пошто су у последњем колу савладале „Спартак“ из Лиге са резултатом 3 : 0, и тако у наредној сезони обезбедиле место у Првој лиги Србије.

– Степеник по степенику, из ранга у ранг, упорним радом током целе једне деценије, поново смо стигле у Прву лигу. Иза нас је веома напорна сезона, али исплатило се све што смо урадили и циљ је остварен. Највећа заслуга припада девојкама које су срце остављале на паркету и преданом тренеру Ани Лазић – рекла је Марина Петровић, директорка клуба и захвалила се свима коју су све ове године веровали и који су бодрили одбојкашице „Колубаре“.

Занимљиво је и то да је на другој позицији остао још један

клуб из нашег града. Цела сезона протекла је у борби за прво место између одбојкашица „Колубаре“ и „Лазаревца“. Када су се одигравали дербији између ове две екипе сала СРЦ „Колубара“ била је препуна, а скор је био нерешен. Ипак, на

крају је пресудило искуство, које је било на страни одбојкашица „Колубаре“.

– Све је још увек свеже и премотавам филм целе сезоне у глави. Не бих да издвајам никога, свака од играчица је имала своју улогу у протеклој сезони и

подједнако су заслужне за овај успех. А опет, искуство коректора Мирјане Ђурић Бергендорф и примача Анице Грујичић је много значило. Техничарка Марта Ристивојевић је заиста била мозак ове екипе. Свим девојкама желим да честитам, јер су уложиле много труда и без обзира на обавезе у школама и на факултетима испоштовале су све договоре са клубом. Зато смо ту где јесмо и виши ранг, Прва лига, то је нешто што су заиста заслужиле – каже Ана Лазић.

Утисци се још увек слежу у клубу, али се већ размишља о новој сезони. Обавезе су сада веће, а као што то бива у овом граду када дође време да се крене на факултет, многе девојке се селе у Београд и у нове клубове. Ипак, има времена да се све стави на папир и да се размисли о екипи која ће у следећој сезони наш град представљати у Првој лиги Србије.

Т. Крупниковић

■ Одржан четврти „Dance Zone“

Наступило више од 2.000 плесача из 49 клубова из региона

Међународни плесни фестивал „Dance Zone“, чији организатор је Плесни клуб „Колус“, уз подршку Градске општине Лазаревац, одржан је последњег викенда марта у Спортско-рекреативном центру „Колубара“.

Престижну Gala Show награду за најбољу формацију и заслужено прво место на фестивалу, који је ово године одржан четврти пут, освојила је сениорска формација „Абракадабра“ Плесног клуба „Колус“. Награда за најбољу соло сениорску тачку припала

Много добре енергије

је Лани Николић из Црне Горе, а у јуниорској конкуренцији најуспешнија била је Илинца Риана из Румуније. Најбоље у дуо уличном плесу биле су Мина Рајић и Анастасија Благојевић

из „Колуса“. За најуспешнији уметнички перформанс награђена је Тијана Дасовић из Новог Сада.

Током два дана такмичења наступило је више од 2.000

такмичара из 49 клубова Македоније, Румуније, Црне Горе и Србије. Само у дејој категорији наступило је чак 70 солиста.

Сваки такмичар својом интерпретацијом допринео је квалитету фестивала, стварајући магију на плесном подијуму. Специфичност ових наступа је комбиновање спорта и уметности кроз један визуелни спектакл, који обухвата разнолике облике модерног плеса. Гледаоци су имали прилику да уживају у кореографијама учесника у соло и дуо тачкама, хип-хопу, као и уличном плесу.

– Као и сваке године, ово није само такмичење, већ промоција модерног плеса, уз подстицање вештине и талента, али пре свега дружења и умрежавања – рекли су организатори.

Т. К.

„ОД СВИХ СИЛА ТРЕЊА, ОНА
КОЈА НАЈВИШЕ УСПОРАВА
ЉУДСКИ НАПРЕДАК ЈЕ
НЕЗНАЊЕ !!!”

Никола

ZERKA; KOLOR TIM; GARDEN PUB; BODY PLANET; DARKWOOD PUB; TRUCK KILLER; TERMOELKA; CHILI BAR; AGENCIJA KOLE G

/// Фото: Милан Цвијетић

CIP – Каталогизација у публикацији
 Народна библиотека Србије, Београд 658(497.11)(085.3)
ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА Србије Енергија Колубара ЕПС ЕПС Енергија Колубара / главни и одговорни уредник Ана Павловић. -
 2017. бр. 1 (нов.) - . - Београд : Електропривреда Србије, 2017- (Аранђеловац : Три О). - 30 стр
 Месечно. - Је наставак: Колубара (Пазаревац) = ISSN 1451-2890
 ISSN 2560-5143 = ЕПС Енергија Колубара
 COBISS.SR-ID 250299404

